

۴۲۳۳۹/ت ۳۳۴۹۷ هـ

شماره
تایخ ۱۳۸۵/۴/۲۰

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

عنان مدیریت و برنامه ریزی کشور
تذکره خانه شورای و هیاترسان
مجلس اوجان
تاریخ
شماره ثبت

بسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱/۲۰ بنابه پیشنهاد شماره ۱۰۱/۷۲۲۹۳ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۶ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۳۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نظام فنی و اجرایی کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

"نظام فنی و اجرایی کشور"

فصل اول - کلیات

۱- هدف

استقرار نظامی یکپارچه، برای پدیدآوری طرحها و پروژههای سرمایه گذاری، در چارچوب اسناد برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با در نظر گرفتن افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحها و پروژههای سرمایه گذاری با رویکردی نتیجه گرا، با قابلیت پیگیری و ارزیابی و مبتنی بر نظام مدیریت کیفیت، متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی و زیست محیطی کشور.

اسناد برنامه های توسعه، شامل اسناد ملی توسعه بخشی، اسناد ملی توسعه استانی و اسناد ملی توسعه ویژه است.

۲- دامنه کاربرد

طرحها و پروژههای سرمایه گذاری تمامی دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - و طرحها و پروژههای سرمایه گذاری مشارکتی آنان با بخش خصوصی.

۳- مراجع

قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱ و قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ -

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۴- تعاریف و مفاهیم

۴-۱- نظام فنی و اجرایی کشور:

مجموعه اصول، فرآیندها و اسناد مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری است.

یادآوری: در این نظام، واژه اسناد به جای مجموعه واژه‌های استانداردها، معیارهای فنی، ضوابط و مقررات، روش‌های اجرایی، دستورالعمل‌ها بکار برده شده است.

۴-۲- مدیریت پروژه:

کاربرد دانش و دانایی، مهارت‌ها و فنون در انجام فعالیت‌های طرح یا پروژه به منظور تحقق اهداف، نیازها و انتظارات عوامل ذی‌نفع از طرح یا پروژه یا بهبود سطح رضایت آنها.

۴-۳- پدیدآوری طرح یا پروژه:

مراحل پیدایش، مطالعات توجیهی، طراحی پایه، طراحی تفصیلی، اجرا، راه‌اندازی و تحویل و شروع بهره‌برداری است.

۴-۴- بهره‌برداری:

بهره‌برداری از نتیجه طرح یا پروژه بر پایه محاسبات و مفروضات طراحی و دستورالعمل‌های مربوط و اطمینان از عملکرد آن بر طبق شرایط خواسته شده.

۴-۵- رویکرد فرآیندی:

حصول نتیجه مطلوب از طریق مدیریت فرآیندها
یادآوری: نتیجه مطلوب هنگامی حاصل می‌شود که فعالیتها و منابع مرتبط با آنها به صورت یک فرآیند مدیریت شوند.

۴-۶- رویکرد سیستمی:

شناسایی، درک و مدیریت فرآیندهای مرتبط با هم به عنوان یک سامانه.
یادآوری: شناسایی، درک و مدیریت فرآیندهای مرتبط با هم به عنوان یک سامانه به اثربخشی و کارایی طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری در دستیابی به اهداف آن کمک می‌کند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

شماره ۳۳۹۷. ۳۳۴۹۷ هـ

تاریخ ۱۳۸۵/۴/۲

۴-۷- رویکرد نتیجه‌گرا:

جهت‌گیری لازم در سیاست‌ها، خط‌مشی‌های تدوین اسناد و مدیریت در نظام فنی و اجرایی کشور معطوف به دستیابی به نتیجه و تحقق اهداف برنامه‌ریزی شده طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

۴-۸- مدیریت کیفیت:

فعالیت‌های هماهنگ شده برای هدایت و کنترل سازمان عوامل ذینفع از نظر کیفیت و معطوف به نتیجه.

یادآوری: هدایت و کنترل از نظر کیفیت، عموماً شامل برقراری خط‌مشی کیفیت و اهداف کیفیت، طرح‌ریزی کیفیت، کنترل کیفیت، تضمین کیفیت و بهبود کیفیت می‌باشد.

۴-۹- سامانه:

مجموعه عناصر دارای ارتباط درونی و دارای تعامل و معطوف به نتیجه.

۴-۱۰- فرآیند:

مجموعه‌ای از منابع و فعالیت‌های به هم مرتبط که درون‌دادها را به برون‌دادها تبدیل می‌نماید. یادآوری: منابع شامل مدیریت، خدمات، کارکنان، منابع مالی، تسهیلات، تجهیزات، فنون و روشهاست.

۴-۱۱- مرحله طرح یا پروژه:

مجموعه‌ای از فعالیت‌های منطقی و به هم پیوسته طرح یا پروژه که معمولاً در تکمیل یک بخش قابل تحویل انجام می‌گیرد.

۴-۱۲- هدف طرح یا پروژه:

آنچه که در رابطه با طرح یا پروژه جستجو شود یا منظور باشد.

۴-۱۳- نتیجه طرح یا پروژه:

عنوان و مشخصات اصلی ارقام قابل تحویل به دستگاه بهره‌بردار.

۴-۱۴- عوامل ذی‌نفع:

اشخاص حقیقی و حقوقی با منافع مشترک در عملکردهای طرحها یا پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

۴-۱۵- ماتریس مسئولیت‌ها:

ساختاری است که برای حصول اطمینان از تعیین مسئول مشخص برای هر یک از مؤلفه‌های محدوده کار، ساختار اجزای سازمان پروژه را به ساختار اجزای کار ارتباط می‌دهد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۴۳۳۹ ت ۳۳۴۹۷ هـ

شماره

تاریخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۳۰

۴-۱۶- پایش:

گردآوری اطلاعات عملکرد طرح یا پروژه در قالب برنامه طرح یا پروژه، سنجش عملکرد، ارایه گزارش و اطلاعات لازم.

۴-۱۷- ارزیابی:

بررسی نظام یافته توانایی عوامل ذی‌نفع، هدف طرح یا پروژه، نتیجه طرح یا پروژه، یک فرآیند و یا یک فعالیت در برآورده کردن الزامات مشخص شده.

۴-۱۸- پایدار بودن طرح یا پروژه:

ایفای الزامات پیش‌بینی شده در طرح یا پروژه برای دستیابی به اهداف، نتایج و محصول آن با حفظ کیفیت یا عملکرد مناسب در طول عمر طرح یا پروژه.

۴-۱۹- ایمنی:

حالتی که در آن احتمال خطر آسیب جانی یا خسارت مادی به میزان قابل قبولی محدود شده باشد.

۴-۲۰- روشهای اجرایی:

دامنه کاری، ارتباطات قراردادی، محدوده تعهدات و مسئولیتهای عوامل ذی‌نفع در اقدامات مربوط به فعالیتهای مراحل پدیدآوری طرحها و پروژههای سرمایه‌گذاری.

۴-۲۱- طرح توسعه و عمران:

به منظور تدوین سیاستها و ارایه راهبردها در زمینه هدایت و کنترل توسعه و استقرار مطلوب مراکز فعالیت، مناطق حفاظتی و همچنین توزیع متناسب خدمات برای ساکنان شهرها و روستاها در یک یا چند شهرستان که از نظر ویژگی‌های طبیعی و جغرافیایی همگن بوده و از نظر اقتصادی، اجتماعی و کالبدی دارای ارتباطات فعال متقابل باشند، تهیه می‌شود.

یادآوری: برگرفته از قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی

- مصوب ۱۳۵۳- و آیین نامه های آن.

۴-۲۲- سازمان:

منظور سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است.

۴-۲۳- فایده ملی:

بهینه ترین حالت تخصیص منابع برای دستیابی به حداکثر تحقق اهداف مورد انتظار با رعایت

معیارها و استانداردها.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۵- اصول نظام فنی و اجرایی کشور

تحقق اهداف نظام فنی و اجرایی کشور، با استقرار سامانه‌های آن شکل می‌گیرد. اصول نظام فنی و اجرایی کشور به شرح زیر، تبیین کننده خطوط هادی در تهیه اسناد، برای استقرار و پیاده‌سازی سامانه‌های آن است.

۵-۱- اتخاذ رویکرد فرآیندی در سامانه‌های نظام.

در انجام فرآیندهای مربوط به هر یک از سامانه‌های نظام، مشخصات فرآیندها شامل فعالیتهای اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذی‌نفع هر فعالیت، درون‌دادها، ابزار و فنون، برون‌دادها و روش‌ها و معیارهای پایش و اندازه‌گیری هر فرآیند مشخص می‌گردند.

۵-۲- مدنظر قرار دادن بیشترین فایده ملی در تهیه اسناد.

۵-۳- استفاده از استانداردهای معتبر و شناخته شده ملی و بین‌المللی و روش‌ها و تجربیات جهانی در تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

۵-۴- شناخت و اولویت‌بندی اسناد مورد نیاز سامانه‌های نظام، در برنامه‌ریزی برای تهیه آنها.

۵-۵- سازگاری با مفاد برنامه‌های توسعه‌ای کشور و سایر قوانین و مقررات مربوط در تهیه

اسناد.

۵-۶- ارتقا و استفاده از حداکثر توان فنی و مهندسی کشور.

۵-۷- پاسخگو بودن عوامل ذی‌نفع نسبت به تعهدات و مسئولیتهای خود در پدیدآوری طرحها

و پروژه‌های سرمایه‌گذاری و قراردادهای مربوط.

۵-۸- استقرار سامانه تضمین انجام به‌موقع تعهدات مالی در دستگاه‌های اجرایی و تأمین

کنندگان منابع مالی.

۵-۹- حمایت از ابتکارات، خلاقیتها و نوآوری‌ها در پدیدآوری طرحها و پروژه‌های

سرمایه‌گذاری.

۵-۱۰- احراز صلاحیت مجریان طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

۵-۱۱- احراز صلاحیت تأمین کنندگان خدمات و کالا و ایجاد بستر رقابت شفاف در ارجاع

کارهای پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

۵-۱۲- انتخاب فناوری مناسب در پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری و زمینه‌سازی

برای بومی کردن آنها.

۵-۱۳- استقرار و نهادینه ساختن نظام مدیریت کیفیت، در سازمانهای عوامل ذینفع.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

- ۵-۱۴- لزوم استقرار از مصالح و فرآورده های ساختمانی و کالاهای تأسیسات و تجهیزات مکانیکی و برقی استاندارد در طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۵-۱۵- تأکید ویژه بر آموزش و کسب مهارت های فردی و گروهی و بهبود مستمر آنها
- ۵-۱۶- استقرار سامانه پایش و ارزشیابی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۵-۱۷- ترویج اخلاق حرفه ای در سازمان ها و تعاملات عوامل ذینفع.
- ۵-۱۸- حمایت از استقلال حرفه ای و امنیت شغلی تأمین کننده خدمات و کالا.
- ۵-۱۹- ایجاد زمینه مشارکت تشکلهای قانونی غیر دولتی صنفی - تخصصی بخشهای مختلف در سیاستگذاری و برنامه ریزی های مربوط.
- ۵-۲۰- فراهم نمودن بستر لازم برای حضور فعال تأمین کنندگان خدمات و کالا در میدان رقابتهای بین المللی.
- ۵-۲۱- استقرار سامانه مدیریت کارآیی انرژی و زیست محیطی در پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری توسط دستگاه های اجرایی.
- ۵-۲۲- تأکید بر کاهش آسیب پذیری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها.
- ۵-۲۳- رعایت اصول پدافند غیرعامل در طرحها و پروژه های سرمایه گذاری با هدف ملاحظات امنیتی و دفاعی.
- ۵-۲۴- تشویق و بهره گیری از مشارکتهای مردمی در پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.

۶- عوامل ذی نفع در نظام فنی و اجرایی کشور

۶-۱- دستگاههای اجرایی:

دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴- که بر اساس ماده (۲۱) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱- و در چارچوب ماده (۳۱) قانون برنامه چهارم توسعه و سایر قوانین مربوط، مسئولیت پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری را بر عهده دارند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۶-۲- تأمین کنندگان منابع مالی

سازمانها، واحدها و اشخاص تامین کننده منابع مالی که در چارچوب قانون، اختیار تصویب طرحها و پروژه های سرمایه گذاری، تامین و تخصیص منابع مالی، نظارت برنامه ای و ارزشیابی آنها را بر عهده دارند.

۶-۳- بهره برداران

سازمانها، واحدها و اشخاص دریافت کننده نتیجه طرحها و پروژه ها که متصدی بهره برداری و نگهداری آن هستند و در تمامی فرآیندهای پدیدآوری طرح یا پروژه با دستگاه های اجرایی برای ایفای الزامات خود هماهنگی و مشارکت دارند.

۶-۴- تأمین کنندگان خدمات و کالا

مشاوران، پیمانکاران، سازندگان و عرضه کنندگان کالا، اشخاص واجد صلاحیتی هستند که خدمات و یا کالا را برای دستگاههای اجرایی تامین می کنند.

۶-۵- تهیه کنندگان اسناد

سازمان، دستگاههای اجرایی و انجمنهای صنفی و تخصصی کشور هستند که مسئولیت تهیه یا مشارکت در تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژههای سرمایه گذاری را بر عهده دارند.

فصل دوم: مدیریت

مفهوم مدیریت، مجموعه فعالیتهای هماهنگ شده برای برنامه ریزی، سازماندهی، راهبری، هدایت و کنترل است که به عنوان یکی از سامانه های نظام، ملاک عمل قرار می گیرد.

تحقق جنبه هایی مانند:

- دستیابی به استقلال فنی و فناوری پیشرفته، منطبق با شرایط فرهنگی، اجتماعی، اقلیمی و زیست محیطی کشور.

- حفظ شئون اجتماعی و حقوق فنی و حرفه ای تمامی عوامل اجرایی.

- بسترسازی در همگام نمودن برنامه های آموزشی دانشکده های مهندسی، متناسب با پیشرفتهای علوم و فنون و نیازهای صنعتی و اقتصادی کشور.

- تعامل لازم با تشکلهای صنفی و تخصصی کشور.

- دستیابی به نظامهای فنی و اجرایی کشورهای صنعتی و استفاده لازم از روشهای اجرایی آنان.

- توانمندسازی سازمانهای عوامل ذینفع برای فعالیت در فضای رقابتی،

- مدیریت طرحها و پروژههای سرمایه گذاری را، دارای رویکردی پویا و هدفمند و معطوف به

حفظ منافع ملی می نماید.

کمبود منابع، الزامات هزینه، زمان، کیفیت، ایمنی و زیست محیطی، ابعاد و پیچیدگی فعالیتهای طرحها و پروژه ها، تعهدات متقابل در فصل مشترک کاری بین عوامل ذینفع، از جمله علل و عواملی هستند که رویکرد مدیریت سامان یافته را برای مدیریت طرحها و پروژه های سرمایه گذاری در نظام فنی و اجرایی کشور ضروری می سازند.

برای راهبری و اداره موفق طرحها و پروژه های سرمایه گذاری باید سازمان عوامل ذی نفع در نظام فنی و اجرایی به طریقی نظام مند و شفاف هدایت و کنترل گردند. هدایت و کنترل نظام مند و شفاف امور مدیریت طرحها و پروژه های سرمایه گذاری از طریق رویکرد فرآیندی امکان پذیر است که طی آن سامانه ای از فرآیندها در درون سازمان عوامل ذینفع با تعیین فصل مشترک کاری آن با سایر عوامل، به کار گرفته شود.

پایش و اندازه گیری استقرار سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور و انجام اقدامات برای بهبود مستمر عملکردها، هدفی دائمی در نظام فنی و اجرایی کشور است که از طریق تحلیل و ارزیابی وضعیت موجود برای شناسایی زمینه هایی که نیاز به بهبود دارند و بکارگیری راه حل های انتخاب شده در قالب تهیه اسناد مربوط محقق می شود.

الزامات مدیریت

- ۱ - اتخاذ رویکرد فرآیندی و سیستمی در مدیریت.
- ۲ - به کارگیری استانداردهای مدیریت پروژه برای مدیریت طرحها و پروژه های سرمایه گذاری. یادآوری: هماهنگی کافی بین عوامل ذی نفع، توجه به فعالیتهای طرح یا پروژه به صورت جامع و مانع، اتمام طرحها و پروژه های سرمایه گذاری در مدت و اعتبار مصوب، استفاده موثر از نیروهای صلاحیت دار، تولید، جمع آوری، توزیع و مستندسازی اطلاعات و اسناد در زمان مقرر و به طور متناسب، جلوگیری از بروز ریسکهای پیش بینی نشده و تامین کالا و خدمات مورد نیاز طرحها و پروژه های سرمایه گذاری از طریق فرآیندهای لازم در مدیریت پروژه.
- ۳ - استقرار و پیاده سازی نظام مدیریت کیفیت در سطح عوامل ذینفع.
- ۴ - در انجام فرآیندهای مربوط به مدیریت، فعالیتهای اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع هر فعالیت، دروندادها، ابزار و فنون، برون دادها و روش ها و معیارهای پایش و اندازه گیری هر فرآیند مشخص می گردند.
- ۵ - ترویج کاربری فناوری اطلاعات (IT) با ایجاد بانک اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور.
- ۶ - بالا بردن سطح دانش فنی کشور، تبادل دانش و فناوری از طریق ارتباط با مراکز علمی و فنی داخلی و خارجی.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

- ۷ - کوشش همه جانبه در دستیابی به خود اتکایی فنی، از طریق تناسب بین اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی با سرمایه گذاریها.
- ۸ - ایجاد تسهیلات برای آشنایی دانشجویان با نحوه ارایه و مدیریت خدمات فنی و کارهای اجرایی و همفکری در بهبود مستمر برنامه های درسی رشته های فنی و مهندسی و سایر رشته های مرتبط.
- ۹ - توسعه ظرفیتهای مشاوره فنی - اقتصادی.
- ۱۰ - زمینه سازی و ایجاد تسهیلات برای صدور خدمات فنی، مهندسی و حرفه ای.
- ۱۱ - بستر سازی برای شکل گیری شرکتهای بزرگ، توانمند و ماندگار بخش خصوصی.
- ۱۲ - بالابردن سطح آگاهی مردم با اطلاع رسانی از نتایج و آثار اجرای طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۱۳ - استقرار سامانه های تضمین خدمات مانند استفاده از صنعت بیمه و تضمین های صنفی.
- ۱۴ - احراز صلاحیت عوامل ذینفع در انجام فعالیتهای مربوط به سامانه های نظام.
- ۱۵ - ایجاد فضای رقابتی و منصفانه برای تامین کنندگان خدمات و کالا در انجام کارهای طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۱۶ - ترویج مناسبات و روابط روشن و صادقانه، اخلاق حرفه ای و اعتمادسازی در سطح عوامل ذینفع.
- ۱۷ - بسترسازی برای متناسب کردن دائمی ظرفیت ها و تقاضاهای خدمات مهندسی و اجرایی.
- ۱۸ - استقرار ساز و کار لازم برای پایش و اندازه گیری میزان پاسخگویی تعهدات و تکالیف عوامل ذینفع نظام.
- ۱۹ - ارزشیابی حین اجرا و پس از اجرا، به عنوان اطلاعات بازخورد بهبود مستمر عملکردها.
- ۲۰ - زمینه سازی و حمایت از ایجاد و شکل گیری شرکتهای کوچک محلی در مناطق کمتر توسعه یافته.

فصل سوم: پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری

پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری شامل اقدامات در مراحل پیدایش، مطالعات توجیهی، طراحی پایه، طراحی تفصیلی، اجرا، راه اندازی، تحویل و شروع بهره برداری، در قالب فرآیندهای لازم است.

۲۳۳۹ ت ۳۳۴۹۷ هـ

شماره
تاریخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۲۰

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

مرحله پیدایش:

مجموعه اقدامات لازم برای رسیدن به بهترین راه حل تبدیل تقاضا به طرحها و پروژه های سرمایه گذاری و تعیین عنوان طرح یا پروژه به منظور ایفای الزامات مقرر در سند ملی آمایش سرزمین و اسناد ملی توسعه بخشی، توسعه استانی و ویژه است.

مرحله مطالعات توجیهی:

گردآوری اطلاعات و آمار، بررسی و تحلیل نیازها، بررسیهای فنی و ارزیابی راه حلهای مختلف برای تأمین نیاز و تبدیل آن به طرح یا پروژه، تعیین گزینه های مطلوب طرح یا پروژه (در صورت موجه بودن)، تعیین گزینه برتر باتوجه به سودآوری اقتصادی و ملاحظات اجتماعی، زیست محیطی و ایمنی است.

یادآوری: در طرحها و پروژه هایی که به علت شرایط ژئوتکنیکی و زمین شناسی ساختگاه، لازم است مطالعات و طراحی تا حدی توسعه یابد که برآوردهای حاصله دقت موردنیاز را پاسخگو باشد، مطالعات توجیهی نهایی آنها باید براساس طراحی پایه انجام شود.

مرحله طراحی پایه:

بخشی از فرآیند طراحی است که بر مبنای سیمای کلی طرح یا پروژه (مشخص شده در مرحله مطالعات توجیهی) و با بررسی کامل و میدانی و انتخاب دانش فنی مناسب در صورت نیاز و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات اجزای اصلی طرح یا پروژه تعیین می شود.

مرحله طراحی تفصیلی:

بخشی از فرآیند طراحی است که براساس نتایج طراحی پایه و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات و جزئیات اجرایی طرح یا پروژه در بخشهای مختلف طراحی شده و مدارک لازم برای عملیات اجرایی و نصب و راه اندازی مبتنی بر مهندسی ارزش تهیه می شود.

مرحله اجرا:

انجام فعالیتهای مربوط به تأمین کالا، عملیات اجرایی (ساختمان و نصب) و سازماندهی برای بهره برداری است.

مرحله راه اندازی، تحویل و شروع بهره برداری :

فعالیت‌های پس از تکمیل عملیات اجرا (ساختمان و نصب) از قبیل اخذ مجوزها، آزمایشها، بازرسیها، کنترلها و به طور کلی انجام کارهای لازم برای قرار دادن طرح یا پروژه در شرایط عملیاتی، به منظور شروع بهره برداری و صدور گواهی تحویل است.

الزامات پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری

- ۱ - اتخاذ رویکرد فرآیندی در پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۲ - در انجام فرآیندهای مربوط به پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری، فعالیت‌های اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع هر فعالیت، دروندادها، ابزار و فنون، بروندادها و روش و معیارهای پایش و اندازه گیری هر فرآیند، مشخص می گردند.
- ۳ - ملحوظ داشتن انجام فعالیت‌های مربوط به مراحل پیدایش، مطالعات توجیهی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری در قالب ردیفهای اعتباری تعریف شده.
- ۴ - انجام مطالعات توجیه فنی، اقتصادی و اجتماعی طرحها یا پروژه ها، در چارچوب مرحله پیدایش طرحها و پروژه های سرمایه گذاری بخش مربوط و براساس روشهای معتبر، به منظور اطمینان از توجیه پذیری اقتصادی طرح یا پروژه، پایدار بودن طرح یا پروژه، رعایت طرحهای توسعه و عمران، ملاحظات زیست محیطی و ایمنی، تأمین منابع مالی و سایر جوانب مربوط و انتخاب گزینه برتر به نحوی که بیشترین فایده ملی را برای کشور داشته باشد.
- ۵ - شناسایی روشهای مختلف تأمین منابع مالی طرحها یا پروژه ها، تهیه ضوابط و ترویج استفاده از منابع مالی غیردولتی (مؤسسات مالی غیردولتی) برای پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ۶ - شروع مرحله طراحی پایه پس از انجام، تأیید و تصویب مطالعات توجیهی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری (باتوجه به یادآوری ذکر شده در مرحله مطالعات توجیهی).
- ۷ - تدوین روشهای مناسب پدیدآوری به منظور بالا بردن کیفیت، بهینه نمودن هزینه و زمان در اجرای طرحها و پروژه ها، با بهره گیری از روشهای پیشرفته جهانی و تطبیق آنها با شرایط داخلی.
- ۸ - انتخاب روش اجرایی مناسب برای پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری باتوجه به نوع، اندازه و پیچیدگی طرح یا پروژه.
- ۹ - استفاده از بروندادهای مطالعات توجیهی، مطالعات پایه و مطالعات تفصیلی از جمله :
 - برنامه زمانی اجرای طرح یا پروژه.
 - برآورد مقادیر و هزینه ها.

- تقویم اعتبار به تفکیک سالهای مختلف اجرای طرح یا پروژه .
- جریان نقدینگی سالانه.

به عنوان درونداد تنظیم و مبادله موافقتنامه طرحها و پروژههای سرمایه گذاری و الحاقیه های بعدی آنها.

۱۰ - وجود مجوزهای لازم برای ساخت از مراجع مربوط و مشخص بودن وضعیت مالکیت زمین و برنامه استملاک اراضی در شروع مرحله اجرا.

۱۱ - ارجاع کار با هدف انتخاب مناسبترین تأمین کننده کالا و خدمات و با رعایت اصول رقابت، بیطرفی و نظم و اخلاق حرفه ای و اطلاع رسانی سریع و شفاف.

۱۲ - توجه به پاسخگو بودن عوامل ذینفع در روشها و معیارهای پایش و اندازه گیری هر فرآیند.

۱۳ - نظام مند کردن حمایت از ابتکارات، خلاقیتها و نوآوریها در پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.

۱۴ - نظام مند کردن چارچوب حل و فصل سریع اختلافهای قراردادی برای پیشگیری از اتلاف هزینه و زمان در پدیدآوری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.

۱۵ - تأکید بر واگذاری کارها تا حد امکان به صورت یکجا در قالب یک پیمان و اجتناب از تفکیک آنها به منظور انتقال مسئولیت مدیریت اجرا به پیمانکاران و حفظ هماهنگی در اجرا و سرعت بخشیدن به اجرای کار.

۱۶ - ایجاد شرایط لازم برای مشارکت مسئولانه بخش خصوصی در پدیدآوری و مدیریت بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری.

۱۷ - ارزیابی اثربخشی فعالیتهای پدیدآوری طرحها و پروژه ها.

۱۸ - مستندسازی فعالیتهای پدیدآوری طرحها و پروژه ها.

فصل چهارم : تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های

سرمایه گذاری

اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری شامل استانداردها، معیارهای فنی، ضوابط و مقررات و روشهای اجرایی، دستورالعملها، گردش کارها و کاربرگهای موردنیاز، برای استقرار سامانه های مربوط در نظام فنی و اجرایی کشور است.

اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری از نظر موضوع شامل شش عنوان به شرح زیر است.

الف - مدیریت

تصویب نامه هیات وزیران

ب - معیارهای فنی، مالی و اقتصادی، ایمنی و زیست محیطی

پ - امور قراردادی

ت - امور قیمتها

ث - امور تأمین کنندگان

ج - ارزیابی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری

اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری به دو رسته عمومی برای استفاده در طرحها یا پروژه های جدید و اختصاصی تقسیم می شوند. رسته عمومی اسنادی است که به تشخیص سازمان، مورد نیاز بیش از یک دستگاه اجرایی بوده و مدیریت تهیه و ابلاغ آنها، در مسئولیت سازمان است. رسته اختصاصی اسنادی است که در رسته عمومی انتشار نیافته و دستگاههای اجرایی برای نیاز خاص خود آنها را تهیه و استفاده می کنند.

دستگاههای اجرایی موظفند یک نسخه از تمامی اسناد رسته اختصاصی را برای سازمان ارسال دارند. سازمان، با بررسی اسناد اختصاصی که زمینه کاربرد عمومی داشته باشند، آنها را با اعمال اصلاحات لازم به صورت عمومی برای استفاده در طرحها و پروژه های سرمایه گذاری جدید ابلاغ می نماید.

سازمان موظف است با تجدیدنظر در آیین نامه استانداردهای اجرایی طرحهای عمرانی موضوع ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۲ - و رعایت الزامات به شرح زیر، آیین نامه اجرایی اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری را در قالب ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱ - و ماده (۳۱) قانون برنامه چهارم توسعه تهیه و برای تصویب هیئت وزیران ارسال دارد.

الزامات تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های

سرمایه گذاری

- ۱ - رعایت جنبه های کیفیت، هزینه، زمان، ایمنی، زیست محیطی و پدافند غیرعامل به منظور تحقق بیشترین فایده ملی.
- ۲ - رعایت فرآیندهای نیازسنجی، پیشنهاد، انتخاب، تهیه، بررسی، تأیید، تصویب، ابلاغ، آموزش و تجدیدنظر در تهیه اسناد.

یادآوری: در انجام فرآیندهای مربوط به تهیه اسناد، فعالیتهای اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع هر فعالیت، دروندادها، ابزار و فنون، بروندادها و روشها و معیارهای پایش و اندازه گیری هر فرآیند، مشخص می گردند.

تصویب نامه هیات وزیران

شماره
تایخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۲۰

- ۳ - استفاده از روشها و اسناد معتبر بین المللی در فرآیندهای تهیه اسناد، با در نظر گرفتن مقررات و شرایط کشور.
- ۴ - مشارکت دستگاههای اجرایی و تشکلهای صنفی و تخصصی در تهیه اسناد، با تقسیم و تعیین وظایف هر یک از آنان.
- ۵ - توسعه ظرفیت تولید اسناد در سطح تهیه کنندگان آن برای تمام عناوین شش گانه اسناد، به منظور پاسخگویی به نیازهای نظام فنی و اجرایی کشور.
- ۶ - نظام مند کردن اولویت بندی تهیه اسناد.
- ۷ - مطالعه، تحقیق و شناسایی روشهای اجرایی نوین و پیشرفته و استفاده از آنها در تهیه اسناد مربوط.
- ۸ - رعایت اصول کاهش خطرپذیری ناشی از حوادث طبیعی و پیش بینی نشده به ویژه زلزله، سیل و رانش زمین و نظایر آن.
- ۹ - بازنگری مستمر اسناد به منظور تأمین پویایی و روزآمدی آنها.
- ۱۰ - رعایت مفاد مواد مربوط فصول مختلف برنامه های توسعه کشور، آمایش و طرحهای توسعه و عمران.
- ۱۱ - اطلاع رسانی اسناد رسته عمومی و اختصاصی از طریق پایگاه اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور.

فصل پنجم - نحوه استقرار سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور

تحقق الزامات سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور منوط به تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرحها و پروژه های سرمایه گذاری می باشد، از این رو سازماندهی لازم برای تهیه اسناد و ممیزی نحوه استقرار سامانه های نظام، به شرح زیر ملاک عمل قرار می گیرد:

- ۱ - سازمان موظف است با:
 - ۱-۱ - تأمین منابع لازم برای تهیه اسناد.
 - ۲-۱ - سازماندهی اجرایی برای تهیه اسناد.
 - ۳-۱ - مشخص کردن نحوه مشارکت دستگاههای اجرایی و تشکلهای صنفی و تخصصی در تهیه اسناد در هیئت ممیزه.

۴۲۳۳۹، ت. ۳۳۴۹۷ هـ

شماره

تاریخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۲۰

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

۴-۱- مستندسازی تمام فعالیتها و اقدامات در دست انجام استقرار سامانه های نظام.
۵-۱- ایجاد پایگاه اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور برای دسترسی همگان به اطلاعات مربوط و با کاربریهای لازم در سازمان به صورت برخط.
۶-۱- تهیه و ارایه برنامه اجرایی برای تهیه اسناد ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ سند نظام فنی و اجرایی کشور، شامل تجزیه الزامات به فعالیتهای مشخص اولویت بندی شده و قابل واگذاری به اشخاص حقیقی و حقوقی برای انجام کار یا تهیه سند با تأیید هیئت ممیزه.
پیاده سازی سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور را تحقق بخشد.
۲- به منظور انجام الزامات سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور هیئت ممیزی نظام فنی و اجرایی کشور، به ریاست معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان و معاونان ذی ربط وزارتخانه ها و سازمانهای:

۱-۲- امور اقتصادی و دارایی

۲-۲- راه و ترابری

۳-۲- مسکن و شهرسازی

۴-۲- نفت

۵-۲- نیرو

۶-۲- جهاد کشاورزی

۷-۲- صنایع و معادن

۸-۲- کشور

۹-۲- سازمان حفاظت محیط زیست

۱۰-۲- رئیس شورای هماهنگی تشکلهای صنفی و تخصصی

به دبیری معاون امور فنی سازمان تشکیل می گردد.

یادآوری: دبیرخانه هیئت ممیزی می تواند در صورت نیاز اقدام به ایجاد کارگروههای تخصصی

نماید.

۴۲۳۳۹ ت ۳۳۴۹۷ هـ

شماره

تاریخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۲۰

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

۳ - هیئت ممیزی نظام فنی و اجرایی کشور، از طریق دریافت گزارشهای دوره ای سه ماهه دبیرخانه هیئت، انجام فعالیتها و اقدامات لازم برای استقرار سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور را ممیزی می نماید.

پرویز داودی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری ، دفتر رئیس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه ، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر معاون اجرایی رییس جمهور، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی ، اداره کل قوانین ومقررات کشور، کلیه وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.